Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

23 päivänä tammikuuta 2025 *

Muutoksenhaku – Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artikla – Monta vastaajaa ensimmäisessä oikeusasteessa – Tuomio, joka on yksipuolinen yhden asianosaisen osalta ja johon on haettu takaisinsaantia unionin yleiseltä tuomioistuimelta – Kyseisestä tuomiosta tehdyn valituksen tutkittavaksi ottaminen – Edellytykset – Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 41 artikla – Valitukseen annetun vastineen, jonka on antanut asianosaisen, jota vastaan on annettu yksipuolinen tuomio ensimmäisessä oikeusasteessa, tutkittavaksi ottaminen – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artikla – Liitännäisvalitus, jonka on tehnyt asianosainen, jota vastaan on annettu yksipuolinen tuomio ja joka on hakenut takaisinsaantia unionin yleiseltä tuomioistuimelta – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 176 artiklan 1 kohta ja 178 artikla – Tutkimatta jättäminen – Oikeuspaikkalauseke – SEUT 272 artikla – Euroopan parlamentin tekemä vakuutussopimus – Ehto, jolla korvausvastuu tulvaan suoraan tai välillisesti liittyvistä vahingoista suljetaan pois – Ulottuvuus

Asiassa C-766/21 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 8.12.2021,

Euroopan parlamentti, asiamiehinään aluksi E. Paladini ja B. Schäfer, sittemmin A. Caiola ja E. Paladini,

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

Axa Assurances Luxembourg SA, kotipaikka Luxemburg (Luxemburg),

Bâloise Assurances Luxembourg SA, kotipaikka Bertrange (Luxemburg),

La Luxembourgeoise SA, kotipaikka Leudelange (Luxemburg), ja

Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV, kotipaikka ’s-Gravenhage (Alankomaat),

edustajinaan C. Collarini ja S. Denu, avocats,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja K. Jürimäe, joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, ja presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa kolmannen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit N. Jääskinen, M. Gavalec ja N. Piçarra (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Emiliou,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Di Bella,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.1.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon 20.3.2024 annetun määräyksen suullisen käsittelyn aloittamisesta uudelleen ja 17.4.2024 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.6.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Valituksessaan Euroopan parlamentti vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 29.9.2021 antaman tuomion parlamentti v. Axa Assurances Luxembourg ym. (T-384/19, EU:T:2021:630; jäljempänä valituksenalainen tuomio) tuomiolauselman 2 ja 4 kohdan, joilla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi parlamentin SEUT 272 artiklaan perustuvan Axa Assurances Luxembourg SA:ta, Bâloise Assurances Luxembourg SA:ta ja La Luxembourgeoise SA:ta (jäljempänä yhdessä Axa ym.) vastaan nostaman kanteen, jossa vastaajia vaadittiin korvaamaan parlamentille kulut, jotka liittyvät vahinkoihin, joita Luxemburgissa (Luxemburg) sijaitsevalle Konrad Adenauer -nimiselle rakennukselle (jäljempää KAD-rakennus) aiheutui kyseisen rakennuksen rakennustyömaalle kertyneestä sadevedestä; tämä vaatimus perustui rakennustyömaan All Risk -vakuutussopimukseen (jäljempänä AR-sopimus), joka tehtiin 3.4.2012 yhtäältä Axa ym:iden ja Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV:n (jäljempänä NN) ja toisaalta Euroopan unionin, jota parlamentti edusti, välillä.

2 NN vaatii liitännäisvalituksessaan, että valituksenalaisen tuomion 1 ja 3 kohta, joilla unionin yleinen tuomioistuin velvoitti yksipuolisella tuomiolla NN:n maksamaan parlamentille AR-sopimuksen nojalla 76 653,89 euroa laillisine viivästyskorkoineen, kumotaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan unionin tuomioistuimen perussääntö

3 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 41 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jos oikeassa järjestyksessä haastettu vastaaja ei anna kirjallista vastinetta, asiassa annetaan yksipuolinen tuomio. Asian uudelleenkäsittelyä voidaan vaatia kuukauden kuluessa tuomion tiedoksi antamisesta. – –”

4 Perussäännön 56 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Unionin yleisen tuomioistuimen lopullisiin päätöksiin sekä päätöksiin, joilla tehdään vain osittainen asiaratkaisu taikka joilla ratkaistaan väite toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, voidaan hakea muutosta unionin tuomioistuimelta kahden kuukauden kuluessa muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen tiedoksiantamisesta.

Muutosta voivat hakea kaikki asianosaiset, joiden vaatimukset on kokonaan tai osittain hylätty. – –

– –”

Unionin tuomioistuimen työjärjestys

5 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus vastineen jättämiseen”, määrätään seuraavaa:

”Unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen, jonka etujen mukaista on, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta, voi toimittaa vastineen kahden kuukauden kuluessa valituksen tiedoksi antamisesta. – –”

6 Kyseisen työjärjestyksen 176 artiklassa, jonka otsikko on ”Liitännäisvalitus”, määrätään seuraavaa:

”1. Tämän työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitetut asianosaiset voivat tehdä liitännäisvalituksen samassa määräajassa, jossa vastine valitukseen on toimitettava.

2. Liitännäisvalitus on tehtävä eri asiakirjassa kuin vastine valitukseen.”

7 Kyseisen työjärjestyksen 178 artiklassa, jonka otsikko on ”Liitännäisvalituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut”, määrätään seuraavaa:

”1. Liitännäisvalituksessa voidaan vaatia unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun kumoamista kokonaan tai osittain.

– –

3. Oikeudellisissa perusteissa ja perusteluissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan. Niiden on oltava eri perusteita ja perusteluja kuin ne, joihin vedotaan valitukseen annetussa vastineessa.”

Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestys

8 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 1 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tätä työjärjestystä sovellettaessa

– –

c) asianosaisella tai asianosaisilla tarkoitetaan, kun tätä termiä käytetään ilman lisämäärettä, kaikkia oikeudenkäynnin asianosaisia väliintulijat mukaan lukien

– –”

9 Kyseisen työjärjestyksen 123 artiklassa, jonka otsikko on ”Yksipuolinen tuomio”, määrätään seuraavaa:

”1. Jos unionin yleinen tuomioistuin toteaa, ettei asianmukaisesti haastettu vastaaja ole vastannut kanteeseen menettelyvaatimuksia ja määräaikaa koskevien 81 artiklan määräysten mukaisesti, tämän kuitenkaan rajoittamatta [Euroopan unionin tuomioistuimen] perussäännön 45 artiklan toisen kohdan määräysten soveltamista, kantaja voi puheenjohtajan asettamassa määräajassa vaatia, että unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy sen vaatimukset yksipuolisella tuomiolla.

2. Pois jäänyt vastaaja ei osallistu yksipuolisella tuomiolla ratkaistavan asian käsittelyyn, eikä vastaajalle anneta tiedoksi muita oikeudenkäyntiasiakirjoja kuin asian käsittelyn päätteeksi annettava ratkaisu.

3. Yksipuolisessa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy kantajan vaatimukset, paitsi jos kanne on selvästi sen toimivaltaan kuulumaton, kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai kanne selvästi on oikeudellisesti täysin perusteeton.

4. Yksipuolinen tuomio on täytäntöönpanokelpoinen. Unionin yleinen tuomioistuin voi kuitenkin määrätä täytäntöönpanon lykättäväksi siihen asti, kunnes se on ratkaissut 166 artiklan mukaisesti tehdyn takaisinsaantihakemuksen, tai määrätä täytäntöönpanon edellytykseksi vakuuden, jonka suuruus ja muut ehdot vahvistetaan olosuhteet huomioon ottaen. Vakuus palautetaan, jos takaisinsaantihakemusta ei tehdä tai se hylätään.”

10 Kyseisen työjärjestyksen 163 artiklassa, jonka otsikko on ”Asian käsittelyn lykkääminen”, määrätään seuraavaa:

”Jos unionin tuomioistuimeen on valitettu samasta unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta, josta on tehty tämän luvun muissa määräyksissä kuin 164 tai 165 artiklassa tarkoitettu pyyntö tai hakemus, puheenjohtaja voi asianosaisia kuultuaan päättää, että asian käsittelyä lykätään, kunnes unionin tuomioistuin on ratkaissut valituksen.”

11 Kyseisen työjärjestyksen 166 artiklassa, jonka otsikko on ”Takaisinsaanti yksipuoliseen tuomioon”, määrätään seuraavaa:

”1. Yksipuoliseen tuomioon saadaan hakea takaisinsaantia [Euroopan unionin tuomioistuimen] perussäännön 41 artiklan mukaisesti.

2. Asian käsittelystä pois jääneen vastaajan on haettava takaisinsaantia yhden kuukauden kuluessa yksipuolisen tuomion tiedoksi antamisesta. – –

3. Kun takaisinsaantihakemus on annettu tiedoksi, puheenjohtaja asettaa määräajan, jonka kuluessa vastapuoli voi esittää kirjalliset huomautuksensa.

– –

5. Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee asian tuomiolla, johon ei voida hakea takaisinsaantia.

– –”

AR-sopimus

12 AR-sopimuksen I.12.3.1.1 artiklan mukaan kyseisen sopimuksen mukaisten korvausten alaan eivät kuulu muun muassa tappiot ja vahingot, jotka johtuvat hyvän rakennustavan laiminlyönneistä, jos vakuutetut tai vakuutettuihin rakennustöihin määräysvaltaa käyttävät henkilöt, kuten rakennustyömaan tekniset päälliköt, ovat sallineet nämä laiminlyönnit tai eivät ole voineet olla niistä tietämättömiä.

13 Sopimuksen I.13.2 ja I.13.2.1 artiklan mukaan vakuuttajan nimeämä ja kustantama asiantuntija määrittää vahingon syyt, sitä koskevat vastuukysymykset ja vahingon laajuuden sekä arvioi vahingon määrän. Jos asiantuntijan johtopäätöksistä vallitsee erimielisyys, vakuutuksenottajakin voi teettää asiantuntijalausunnon.

14 Sopimuksen I.15.1.1 artiklan mukaan kyseisen sopimuksen nojalla ei korvata muun muassa vahinkoja, jotka suoraan tai välillisesti liittyvät tulvaan, pintavesien tai pohjavesien pintojen nousuun, riittämättömään veden poistumiseen viemärien kautta taikka mihin tahansa luonnonmullistuksiin, jollei toisin ole sovittu.

15 AR-sopimuksen I.18.1 artiklan mukaan ”tähän sopimukseen sovelletaan Euroopan unionin oikeutta täydennettynä Luxemburgin lailla”.

16 Sopimuksen I.19 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeuspaikkalauseke”, määrätään seuraavaa:

”Euroopan parlamentin ja sopimuspuolen tähän sopimukseen liittyvät riidat, joista ei ole päästy sovintoon, ratkaisee [SEUT] 256 artiklan 1 kohdan nojalla unionin yleinen tuomioistuin, joka on Euroopan unionin tuomioistuimen lainkäyttöelin.”

17 Sopimuksen II.1 artiklan mukaan luonnonmullistuksen käsitteellä tarkoitetaan ”veden nousua, tulvia, tulva-aaltoja, maan liikkumista ja, jollei toisin ole sovittu, maanjäristyksiä”.

Asian tausta

18 Asian tausta selostetaan valituksenalaisen tuomion 1–23 kohdassa ja se voidaan tämän menettelyn kannalta tarpeellisilta osiltaan kiteyttää seuraavasti.

19 Parlamentti aloitti vuonna 2011 KAD-rakennuksen laajentamiseksi ja päivittämiseksi tehtyihin töihin liittyen tarjouspyyntömenettelyn työmaan All Risk -vakuutussopimuksen ja vastuuvakuutussopimuksen tekemiseksi.

20 Axa ym:iden sekä Delta Lloyd Schadeverzekering NV:n, joka sittemmin sulautui NN:ään (jäljempänä yhteisesti vastaajat ensimmäisessä oikeusasteessa tai ensimmäisen oikeusasteen vastaajat), tekemiin tarjouksiin perustunut tarjous hyväksyttiin kyseisen menettelyn päätteeksi.

21 Unioni, jota parlamentti edusti, teki 3.4.2012 AR-sopimuksen ensimmäisen oikeusasteen vastaajien kanssa. Kyseisessä sopimuksessa Axa Assurances Luxembourg nimetään johtavaksi vakuuttajaksi.

22 Koska 27. ja 30.5.2016 satoi voimakkaasti, osa KAD-rakennuksen rakennustyömaalle kertyneestä sadevedestä valui rakenteilla olevan rakennuksen maanalaisiin osiin, mikä johti veden kertymiseen ja kosteaan ilmaan tiloissa, joihin oli jo asennettu teknisiä laitteita, jotka siten vahingoittuivat.

23 Rakennustyömaalla perusrakennetöitä valvova yritys teki 30.5.2016 edellisessä kohdassa mainittuja tapahtumia koskevan vahinkoilmoituksen vakuutusmeklarille. Axa Assurances Luxembourg nimesi johtavan vakuuttajan ominaisuudessa asiantuntijan, jolle se antoi tehtäväksi tavanomaisten tutkimusten tekemisen.

24 Axa Assurances Luxembourg ilmoitti 15.7.2016 päivätyllä kirjeellä parlamentille katsovansa, että AR-sopimus ei kata kyseistä vahinkoa, kun otetaan huomioon ne tiedot ja tekniset seikat, jotka ilmenevät kahden katselmuksen perusteella laadituista alustavasta asiantuntijalausunnosta ja täydentävästä asiantuntijalausunnosta.

25 Ensisijaisesti Axa Assurances Luxembourg väitti, että vahinkoja, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti tulvaan tai riittämättömään veden poistumiseen viemärien kautta, ei AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklan mukaan korvata vakuutuksesta. Toissijaisesti yhtiö esitti, että vahinko oli ennakoitavissa ja johtui niin törkeästä hyvän rakennustavan laiminlyönnistä, ettei vahingosta johtuvia tappioita ja vahinkoja korvata vakuutuksesta myöskään kyseisen sopimuksen I.12.3.1.1 artiklan nojalla.

26 Oltuaan kirjeenvaihdossa ja pidettyään tapaamisen Axa Assurances Luxembourgin edustajien kanssa parlamentti lähetti 21.11.2017 vastaajille ensimmäisessä oikeusasteessa vaatimuskirjeen, jossa esitetyt vaatimukset perustuivat alustavaan arvioon vahingoista ja johon edellä mainittu yhtiö vastasi 20.12.2017 toistaen, ettei se hyväksy vaatimusta.

27 Vastaanotettuaan lopullisen lausunnon, jonka oli laatinut rakennusalan konsulttitoimisto Luxcontrolin tekninen asiantuntija, joka oli saanut tehtäväkseen tarkastaa vahingon kohteeksi joutuneisiin tiloihin asennetun ja niissä säilytetyn teknisen materiaalin mukaan lukien luettelon laitteista, joiden tilalle tuli hankkia uudet, parlamentti uudisti 28.11.2018 päivätyssä kirjeessä vaatimuksensa ja ilmoitti, että kärsittyjen ja todennettavien vahinkojen määrä arvioitiin 800 624,33 euroksi ilman arvonlisäveroa.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

28 Parlamentti nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 20.6.2019 toimittamallaan kannekirjelmällä SEUT 272 artiklaan perustuvan kanteen, jolla se vaati, että unionin yleinen tuomioistuin

– vahvistaa, että KAD-rakennuksen työmaalla 27. ja 30.5.2016 sattuneiden voimakkaiden sateiden yhteydessä aiheutuneet vesivahingot kuuluvat AR-sopimuksen soveltamisalaan

– velvoittaa vastaajat ensimmäisessä oikeusasteessa korvaamaan sille vaaditut kulut eli 779 902,87 euroa ja erityisesti

  – velvoittaa Axa Assurances Luxembourgin maksamaan 50 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 389 951,44 euroa

  – velvoittaa Bâloise Assurances Luxembourgin maksamaan 20 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 155 980,57 euroa

  – velvoittaa La Luxembourgeoisen maksamaan 20 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 155 980,57 euroa

  – velvoittaa NN:n maksamaan 10 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 77 990,29 euroa

– velvoittaa vastaajat ensimmäisessä oikeusasteessa maksamaan edellä mainituille määrille 22.12.2017 lukien laillista viivästyskorkoa, jonka määrä on Euroopan keskuspankin (EKP) perusrahoitusoperaatioihinsa soveltama korko lisättynä kahdeksalla prosenttiyksiköllä

– toissijaisesti, jos kahta ensimmäistä vaatimusta ei hyväksytä, velvoittaa vastaajat ensimmäisessä oikeusasteessa yhteisvastuullisesti maksamaan korvauksena AR-sopimuksen I.13.2 artiklaan perustuvien velvoitteiden laiminlyönnistä aiheutuneista vahingoista 779 902,87 euroa

– velvoittaa vastaajat ensimmäisessä oikeusasteessa maksamaan sille korvauksena asiantuntijalausunnon teettämisestä aiheutuneista kuluista 16 636 euroa ja erityisesti

  – velvoittaa Axa Assurances Luxembourgin maksamaan 50 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 8 318 euroa

  – velvoittaa Bâloise Assurances Luxembourgin maksamaan 20 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 3 327,20 euroa

  – velvoittaa La Luxembourgeoisen maksamaan 20 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 3 327,20 euroa

  – velvoittaa NN:n maksamaan 10 prosenttia edellä mainitusta määrästä eli 1 663,60 euroa

– velvoittaa vastaajat ensimmäisessä oikeusasteessa maksamaan edellä mainituille määrille 22.12.2017 lukien laillista viivästyskorkoa, jonka määrä on EKP:n perusrahoitusoperaatioihinsa soveltama korko lisättynä kahdeksalla prosenttiyksiköllä

– velvoittaa vastaajat ensimmäisessä oikeusasteessa korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

29 Saatuaan tiedon siitä, että Delta Lloyd Schadeverzekering oli sulautunut NN:ään, unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo antoi parlamentin kanteen NN:lle tiedoksi 13.1.2020 päivätyllä kirjeellä ja asetti tälle määräajan vastinekirjelmän toimittamiselle. NN ei toimittanut vastinekirjelmää asetetussa määräajassa.

30 Parlamentti vaati 26.6.2020 unionin yleistä tuomioistuinta toteamaan, että NN oli haastettu asianmukaisesti, ja hyväksymään parlamentin kyseiseen yhtiöön kohdistamat vaatimukset unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 123 artiklan 1 kohdan nojalla. Kirjaamo antoi tämän vaatimuksen tiedoksi NN:lle ja täsmensi, että mainitun artiklan 2 kohdan mukaan NN ei osallistuisi yksipuolisella tuomiolla ratkaistavan asian käsittelyyn ja että sille annettaisiin tiedoksi ainoastaan asian käsittelyn päätteeksi annettava ratkaisu.

31 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi parlamentin vaatimuksen ja velvoitti NN:n valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 3 kohdassa maksamaan parlamentille 79 653,89 euroa laillisine viivästyskorkoikeen 22.12.2017 lukien sekä korvaamaan sitä koskevan yksipuolisella tuomiolla ratkaistun asian oikeudenkäyntikulut.

32 NN haki 16.11.2021 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan hakemuksella takaisinsaantia valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 3 kohtaan. Unionin yleinen tuomioistuin lykkäsi 10.1.2022 tekemällään päätöksellä kyseisen takaisinsaantiasian käsittelyä, kunnes unionin tuomioistuin on antanut lopullisen ratkaisun nyt käsiteltävässä muutoksenhakuasiassa.

33 Siltä osin kuin on kyse parlamentin Axa ym:ihin kohdistamista vaatimuksista, unionin yleinen tuomioistuin sen sijaan katsoi valituksenalaisen tuomion 94 kohdassa, että kun otetaan huomioon AR-sopimuksen I.15.1.1 artikla luettuna muiden kyseisen sopimuksen määräysten ja sopimuksen tekemiseen liittyvien olosuhteiden valossa, sanaa ”tulva” ei ollut tulkittava suppeasti. Unionin yleinen tuomioistuin totesi siten valituksenalaisen tuomion 111 kohdassa, että Axa ym. olivat voineet oikeutetusti vedota parlamenttia vastaan kyseisen sopimuksen I.15.1.1 artiklan ehtoon, jonka mukaan suoraan tai välillisesti tulviin liittyviä vahinkoja ei korvata vakuutuksesta.

34 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohdassa parlamentin kanteen siltä osin kuin se koski Axa ym:ita ja velvoitti parlamentin vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan kaksi kolmasosaa Axa ym:iden oikeudenkäyntikuluista.

Päävalitusasian ja liitännäisvalitussasian asianosaisten vaatimukset

35 Parlamentti vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohdan

– palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi

– määrää, että muista kuin valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 3 kohdassa tarkoitetuista oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin

– tai toissijaisesti

– kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohdan

– hyväksyy parlamentin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämät Axa ym:ita koskevat vaatimukset.

36 Muut osapuolet vaativat, että unionin tuomioistuin

– ensisijaisesti

– hylkää parlamentin valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohdan kumoamista koskevan vaatimuksen

– hylkää näin ollen parlamentin vaatimuksen siitä, että valituksenalaisen tuomion 4 kohdassa tarkoitetuista oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin

– toissijaisesti, jos se hyväksyy parlamentin vaatimuksen ja kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohdan, palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi

– viimesijaisesti hylkää parlamentin Axa ym:ihin kohdistamat vaatimukset näiden ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien perustelujen perusteella ja ratkaisee asian niiden vaatimusten mukaisesti, jotka Axa ym. esittivät ensimmäisessä oikeusasteessa vastinekirjelmässä ja vastaajan vastauksessa.

37 NN vaatii liitännäisvalituksessaan, että unionin tuomioistuin

– tutkii liitännäisvalituksen ja toteaa sen perustelluksi ja siten kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 3 kohdan

– velvoittaa parlamentin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

38 Parlamentti vaatii, että unionin tuomioistuin

– jättää liitännäisvalituksen tutkimatta

– toissijaisesti toteaa liitännäisvalituksen perusteettomaksi

– velvoittaa NN:n korvaamaan liitännäisvalituksesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittaminen uudelleen

39 Julkisasiamies esitti ensimmäisen ratkaisuehdotuksensa 18.1.2024. Unionin tuomioistuin antoi samana päivänä tuomion Eulex Kosovo v. SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52). Unionin tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 31 kohdassa, että koska asia tulee takaisinsaantihakemuksella uudelleen vireille unionin yleisessä tuomioistuimessa, yksipuolista tuomiota, johon on haettu takaisinsaantia, ei voida pitää Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklassa tarkoitettuna lopullisena ratkaisuna. Unionin tuomioistuin päätteli näin ollen kyseisen tuomion 32 kohdassa, että valitusta yksipuolisesta tuomiosta, johon on haettu takaisinsaantia, ei voida tutkia.

40 Unionin tuomioistuin määräsi 20.3.2024 antamallaan määräyksellä parlamentti v. Axa Assurances Luxembourg ym. (C-766/21 P, EU:C:2024:321) työjärjestyksensä 83 artiklan nojalla, että asian käsittelyn suullinen vaihe aloitetaan uudelleen ja että asiassa pidetään istunto asianosaisten kuulemiseksi, jotta asianosaiset voivat lausua kantansa siitä, miten 18.1.2024 annettu tuomio Eulex Kosovo v. SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52) mahdollisesti vaikuttaa siihen, voidaanko parlamentin tekemä valitus tutkia.

41 Sen jälkeen, kun asiassa oli 17.4.2024 pidetty istunto asianosaisten kuulemiseksi ja julkisasiamies oli 6.6.2024 esittänyt ratkaisuehdotuksensa, asian käsittelyn suullinen vaihe päätettiin.

Päävalitus

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

42 Parlamentin mukaan 18.1.2024 annettu tuomio Eulex Kosovo v. SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52) ei vaikuta siihen, voidaanko sen tekemä valitus, jossa se vaatii valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohdan kumoamista, tutkia. Asiassa, jossa kyseinen tuomio annettiin, unionin tuomioistuinta oli vaadittu kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 19.10.2022 antama tuomio SC v. Eulex Kosovo (T-242/17 RENV, EU:T:2022:637), joka oli asian ainoaa vastaajaa koskeva yksipuolinen tuomio, mutta nyt käsiteltävässä asiassa valituksenalainen tuomio on annettu yksipuolisena tuomiona vain yhdelle neljästä vastaajasta eli NN:lle. Tästä seuraa, että nyt käsiteltävä valitus, joka on kohdistettu sellaisiin tuomiolauselman kohtiin, jotka on annettu kontradiktorisen menettelyn päätteeksi ja joista ei voida tehdä takaisinsaantihakemusta, on tutkittava.

43 Parlamentin mukaan 18.1.2024 annetun tuomion Eulex Kosovo v. SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52) 31, 33 ja 35 kohdasta ilmenee, että valitus on jätettävä tutkimatta vain niiltä osin kuin siinä vaaditaan niiden tuomiolauselman kohtien kumoamista, joista on tehty takaisinsaantihakemus, sillä valitus ei takaisinsaantihakemuksen takia näiltä osin koske Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklassa tarkoitettua lopullista ratkaisua. Tämä tulkinta saa tukea unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 163 artiklasta, jossa määrätään, että puheenjohtaja voi lykätä asian käsittelyä, kunnes unionin tuomioistuin on ratkaissut valituksen, jos unionin tuomioistuimeen tehty valitus ja takaisinsaantihakemus koskevat samaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisua.

44 Muut osapuolet puolestaan väittävät, että parlamentin tekemää valitusta ei voida tutkia, kun otetaan huomioon 18.1.2024 annetusta tuomiosta Eulex Kosovo v. SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52) ilmenevät periaatteet, joiden mukaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta, josta on tehty takaisinsaantihakemus ja joka ei siten ole lopullinen, voi valittaa vasta, kun takaisinsaantimenettely on päättynyt.

45 Muiden osapuolten mukaan näitä periaatteita, jotka mahdollistavat asian yhtenäisyyden säilyttämisen estämällä rinnakkaiset menettelyt ja poistamalla ristiriitaisten ratkaisujen riskin, on sovellettava nyt käsiteltävässä asiassa, jossa on vain yksi menettely ja jossa riita johtuu yhdestä ja samasta sopimuksesta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

46 Ensinnäkin Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että unionin tuomioistuimelta voi hakea muutosta vain unionin yleisen tuomioistuimen lopullisiin ratkaisuihin sekä ratkaisuihin, joilla tehdään vain osittainen asiaratkaisu taikka joilla ratkaistaan väite toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkimatta. Valitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa muutoksenhaun kohteena olevan ratkaisun tiedoksiantamisesta.

47 Tästä määräyksestä seuraa, että tutkittavaksi voidaan ottaa vain valitus, joka on tehty lopullisesta ratkaisusta, johon ei voi muutoin hakea muutosta (tuomio 18.1.2024, Eulex Kosovo v. SC, C-785/22 P, EU:C:2024:52, 29 kohta).

48 Toiseksi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 41 artiklassa määrätään, että jos oikeassa järjestyksessä haastettu vastaaja ei anna kirjallista vastinetta, asiassa annetaan yksipuolinen tuomio [ranskankielisessä kieliversiossa ”à son égard” eli hänen osaltaan; suomenkielisessä versiossa ei ole vastaavaa ilmausta] ja kyseinen vastaaja voi hakea siihen takaisinsaantia.

49 Kyseisestä artiklasta ilmenee, että tuomio annetaan yksipuolisena tuomiona vain niiden asianosaisten osalta, jotka eivät ole antaneet kirjallista vastinetta määrättyjä menettelyvaatimuksia noudattaen ja määräajassa. Siten oikeus hakea takaisinsaantia kyseiseen tuomioon on vain vastaamatta jättäneillä asianosaisilla, jotta he saavat mahdollisuuden tulla kuulluiksi kontradiktorisen periaatteen mukaisesti.

50 Näin ollen tilanteessa, jossa tuomio koskee riitaa, jossa on vain yksi vastaaja, unionin tuomioistuin on katsonut, että kyseistä tuomiota ei sitä koskevan takaisinsaantimenettelyn takia voida pitää Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuna lopullisena ratkaisuna ja että kyseisestä tuomiosta tehtyä valitusta ei siten voida tutkia (ks. vastaavasti tuomio 18.1.2024, Eulex Kosovo v. SC, C-785/22 P, EU:C:2024:52, 31 ja 32 kohta).

51 Jos unionin yleisen tuomioistuimen tuomio sen sijaan annetaan tiettyjen asianosaisten osalta kontradiktorisen menettelyn jälkeen ja yksipuolisena tuomiona vastaamatta jättäneen asianosaisen osalta, vain viimeksi mainittu asianosainen voi hakea takaisinsaantia ja tällöinkin vain niihin tuomiolauselman kohtiin, jotka koskevat häntä. Kyseisen tuomion tuomiolauselman muut kohdat, jotka koskevat muita vastaajia kuin vastaamatta jättänyttä vastaajaa, muodostavat

Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun lopullisen ratkaisun eikä niihin voida hakea takaisinsaantia. Niistä voidaan kuitenkin valittaa unionin tuomioistuimeen.

52 Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohta koskevat yksinomaan Axa ym:ita, jotka antoivat kirjallisen vastineen unionin yleisessä tuomioistuimessa. Näin ollen kyseisiin tuomiolauselman kohtiin ei voida hakea takaisinsaantia, ja parlamentin valitus on tutkittava siltä osin kuin se kohdistuu näihin tuomiolauselman kohtiin.

NN:n vastineen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

53 Parlamentti vetoaa siihen, että päävalitukseen annettua vastinetta ei voida tutkia siltä osin kuin sen on antanut NN, joka on ensimmäisessä oikeusasteessa vastaamatta jättänyt asianosainen. Parlamentin mukaan ei ole unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitetulla tavalla NN:n etujen mukaista, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta. Siitä, että vain valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohtaa koskeva päävalitus hyväksyttäisiin, hyötyisivät vain Axa ym. eikä NN, jota koskee vain tuomiolauselman 1 ja 3 kohta.

54 NN väittää, että sen olisi tullut hyötyä unionin yleisen tuomioistuimen tekemästä arvioinnista, jonka mukaan Axa ym. olivat voineet oikeutetusti vedota parlamenttia vastaan AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklan korvausvastuun poissulkevaan ehtoon. NN:n olisi siten voitava Axa ym:iden tavoin vastustaa parlamentin valitusta siltä osin kuin sillä riitautetaan kyseinen unionin yleisen tuomioistuimen tekemä arviointi.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

55 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaan ”unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen, jonka etujen mukaista on, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta, voi toimittaa vastineen kahden kuukauden kuluessa valituksen tiedoksi antamisesta”.

56 Artiklan sanamuodosta ilmenee, että vastineen antaminen unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehtyyn valitukseen edellyttää kyseiseen määräyksen mukaisen kahden kuukauden määräajan noudattamisen lisäksi kahden kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä. Yhtäältä vastineen antajan on oltava ”unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen” ja toiseksi on oltava tämän asianosaisen etujen mukaista, ”että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta”.

57 Lisäksi on niin, että vaikka käsitettä ”unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen” ei määritellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä, unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdasta ilmenee, että ”asianosaisella” ja ”asianosaisilla” tarkoitetaan kaikkia oikeudenkäynnin asianosaisia väliintulijat mukaan lukien.

58 Nyt käsiteltävässä aisassa on korostettava ensinnäkin, että se, että NN:ää vastaan annettiin yksipuolinen tuomio, ei voi vaikuttaa siihen, oliko se ”unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen”, sillä se oli unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen

1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu asianosainen unionin yleisen tuomioistuimen menettelyssä. Nyt käsiteltävä valitus on siten unionin tuomioistuimen presidentin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 171 artiklan 1 kohdan nojalla 26.1.2022 tekemällä päätöksellä annettu tiedoksi NN:lle kuten muillekin kyseisen unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosaisille.

59 Siltä osin kuin on toiseksi kyse edellytyksestä, jonka mukaan on oltava NN:n ”etujen mukaista – –, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta”, on riidatonta, että parlamentin valitus kohdistuu yksinomaan valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 ja 4 kohtaan, jotka eivät koske NN:ää.

60 Unionin tuomioistuimen on kuitenkin tätä valitusta tutkiessaan arvioitava, onko unionin yleinen tuomioistuin mahdollisesti tehnyt oikeudellisia virheitä päätyessään siihen, että runsaiden sadevesien kertyminen KAD-rakennuksen maanalaisten osien kerroksiin –4 ja –5 kuuluu AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklan tulvan käsitteen alaan ja että Axa ym. olivat siten voineet oikeutetusti vedota kyseisen artiklan mukaiseen korvausvastuun poissulkevaan ehtoon parlamentin tekemää vakuutuskorvausta koskevaa vaatimusta vastaan.

61 Kuten julkisasiamies on todennut 18.1.2024 antamansa ratkaisuehdotuksen 56–58 kohdassa, unionin tuomioistuin voi siten joutua tekemään arviointeja, jotka voivat vaikuttaa NN:n unionin yleisessä tuomioistuimessa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 3 kohdan riitauttamiseksi tekemän takaisinsaantihakemuksen, jonka käsittelyä on lykätty, kunnes unionin tuomioistuin on antanut tämän tuomion, lopputulokseen.

62 Näin ollen valituksen hyväksyminen, hylkääminen tai tutkimatta jättäminen vaikuttaa unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitetulla tavalla NN:n etuihin ja NN:n vastine päävalitukseen on tutkittava.

Asiakysymys

63 Parlamentti esittää valituksensa tueksi kolme valitusperustetta. Ensimmäinen valitusperuste perustuu ensisijaisesti unionin oikeuden tulkintaperiaatteiden loukkaamiseen sanan ”tulva” osalta ja toissijaisesti siihen, että AR-sopimuksen ehto, jolla sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan muun muassa vahingot, jotka suoraan tai välillisesti liittyvät tulvaan, on otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Toinen valitusperuste perustuu valituksenalaisen tuomion perusteluja koskevaan oikeudelliseen virheeseen. Kolmas valitusperuste perustuu tosiseikkojen ja todisteiden huomioon ottamiseen vääristyneellä tavalla.

Ensimmäinen valitusperuste

– *Asianosaisten lausumat*

64 Ensimmäisessä valitusperusteessaan parlamentti väittää ensisijaisesti unionin yleisen tuomioistuimen loukanneen unionin oikeuden tulkintaperiaatteita ja tarkemmin sanoen periaatetta, jonka mukaan poikkeussäännöksessä tai -määräyksessä olevia käsitteitä on tulkittava suppeasti, sekä systemaattisen tulkinnan periaatetta, kun se on tulkinnut AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklassa olevaa sanaa ”tulva” sen yleiskielisen merkityksen mukaisesti ottamatta

huomioon sanan asiayhteyttä ja sopimuksen tavoitteita. Toissijaisesti parlamentti väittää unionin yleisen tuomioistuimen tulkinneen I.15.1.1 artiklan korvausvastuun poissulkevaa ehtoa vääristyneellä tavalla tulkitessaan sitä liian laajasti.

65 Muut osapuolet väittävät, että ensimmäisellä valitusperusteella tosiasiassa kyseenalaistetaan unionin yleisen tuomioistuimen tekemä kyseistä ehtoa koskeva tosiasioiden arviointi väitettyyn oikeudelliseen virheeseen vetoamisen verukkeella. Koska unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tekemään tällaista arviointia valitusasian yhteydessä, kyseinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

66 Aluksi on muistutettava, että ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa sen määrittämän tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi sille toimitetusta aineistosta, ja arvioimaan vastaanotettuja todisteita. Tämän tosiseikaston määrittäminen ja näiden todisteiden arvioiminen ei näin ollen ole, lukuun ottamatta sitä tapausta, että ne on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, oikeuskysymys, joka sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio 29.10.2015, komissio v. ANKO, C-78/14 P, EU:C:2015:732, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

67 On myös muistutettava, että unionin yleisen tuomioistuimen sopimusehtoa koskevaa arviointia ei voida pitää laintulkintana eikä unionin tuomioistuin siten voi tutkia sen oikeellisuutta valitusasiassa puuttumatta unionin yleisen tuomioistuimen tosiasioiden toteamista koskevan toimivallan alaan. Sitä vastoin sopimukseen sovellettavan unionin oikeuden väitetyn rikkomisen tutkiminen kuuluu unionin tuomioistuimen toimivaltaan (ks. vastaavasti tuomio 14.1.2021, ERCEA v. Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis, C-280/19 P, EU:C:2021:23, 43 ja 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 Riippumatta siitä, oliko unionin yleinen tuomioistuin velvollinen soveltamaan unionin oikeudelle ominaisia tulkintamenetelmiä riidassa, joka ei koskenut unionin oikeuden tulkintaa vaan sopimusehdon soveltamista, on näin ollen todettava, että parlamentti vetoaa näiden menetelmien loukkaukseen, kun se tukeutuu siihen, että AR-sopimuksen I.18.1 artiklassa viitataan unionin oikeuteen. Parlamentin valituksensa tueksi esittämä ensimmäinen valitusperuste on näin ollen tutkittava.

69 Unionin yleinen tuomioistuin on nyt kyseessä olevassa asiassa soveltanut kyseisiä tulkintamenetelmiä oikein, kun se on tukeutunut AR-sopimuksen asiayhteyteen ja sopimusehtoihin arvioidessaan, minkälaisen merkityksen ja ulottuvuuden sopimuspuolet ovat halunneet antaa sanalle ”tulva”. Se on siten valituksenalaisen tuomion 77–111 kohdassa tutkinut seikkaperäisesti sitä, sovelletaanko AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklan korvausvastuun poissulkevaa ehtoa nyt kyseessä olevan riidan olosuhteissa vahinkoihin, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti tulvaan.

70 Unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 72–82 kohdassa päätynyt sanan ”tulva” määritelmään, joka vastaa sen merkitystä yleiskielessä, koska se ei löytänyt AR-sopimuksesta sellaista määritelmää, joka osoittaisi sopimuspuolten tarkoittaneen antaa sanalle tavallista suppeamman merkityksen. Se on aluksi korostanut kyseisen tuomion 78 kohdassa, että koska AR-sopimuksessa ei ole sanan ”tulva” määritelmää, sanaa on sopimuspuolten yhteisen tarkoituksen määrittämiseksi tulkittava sanan yleiskielisen merkityksen

mukaan ottaen kuitenkin samalla huomioon kyseessä olevan vastuun poissulkevan ehdon asiayhteys. Unionin yleinen tuomioistuin on sen jälkeen kyseisen tuomion 81 kohdassa lisännyt, että jos sopimuspuolet olisivat tarkoittaneet rajoittaa sanan ”tulva” ulottuvuutta ja merkitystä, kyseinen sana olisi määritelty sopimuksessa selvästi. Unionin yleinen tuomioistuin on lopuksi saman tuomion 82 kohdassa päätynyt määrittelemään sanan ”tulva” viitaten kahdessa eri sanakirjassa oleviin määritelmiin.

71 Unionin yleinen tuomioistuin ei näin tehdessään ole tehnyt oikeudellista virhettä. Toisin kuin parlamentti väittää, se, miten laajalti AR-sopimus kattaa riskejä, ei seuraa ennalta määrätystä periaatteesta. Kyseisen sopimuksen kattavuus määräytyy sopimuspuolten yhteisen tarkoituksen perusteella, ja sopimuspuolet ovat tässä tapauksessa sopineet sopimuksen tarjoaman turvan kattavuudesta korvausvastuun poissulkevien ehtojen avulla. Näitä ehtoja ei voida pitää poikkeussääntöinä, joihin olisi siten väitetysti sovellettava suppean tulkinnan periaatetta, sillä minkäänlaista kaikkien riskien täydellisen kattamisen periaatetta ei ilmene AR-sopimuksesta – sen nimestä huolimatta – eikä unionin oikeuden säännöksestä tai määräyksestä, jollaiseen parlamentti ei ole vedonnutkaan.

72 Unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 83–93 kohdassa perustellusti ottanut huomioon kaikki asiaan vaikuttavat sopimusehdot ja sopimuksen asiayhteyden tutkiessaan sitä, minkä merkityksen AR-sopimuksen osapuolet olivat tarkoittaneet antaa sopimuksessa olevalle sanalle ”tulva”. Unionin yleinen tuomioistuin on erityisesti todennut yhtäältä, että parlamentti oli sen jälkeen, kun se oli todennut KAD-rakennuksen sijaitsevan alueella, joka ei voinut joutua tulvaveden alle, itse ehdottanut tarjouspyynnön yhteydessä, että tehtävään sopimukseen sisällytetään korvausvastuun poissulkeva ehto sellaisten vahinkojen osalta, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti tulvaan. Unionin yleinen tuomioistuin on toisaalta valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa todennut, että sanan ”tulva” käyttäminen myös AR-sopimuksen II.1 artiklassa, jossa määritellään luonnonmullistukset, ei kuitenkaan tarkoita, että näillä kahdella sanalla olisi sama merkitys ja että tulvan käsite kattaisi ainoastaan luonnonmullistukset.

73 Unionin yleinen tuomioistuin ei siis ole loukannut niitä unionin oikeuden tulkintaperiaatteita, joihin parlamentti vetoaa valituksensa ensimmäisessä valitusperusteessa, kun se on valituksenalaisen tuomion 92 kohdassa todennut, että AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklassa käytetty tulva-sana kattaa ilmiön, jossa runsaat sateet johtavat sellaiseen sadevesien kertymiseen, joka peitti alleen KAD-rakennuksen kerrokset –4 ja –5.

74 Näin ollen perustelu, johon parlamentti ensisijaisesti vetoaa ensimmäisessä valitusperusteessaan, on hylättävä perusteettomana.

75 Siltä osin kuin on kyse parlamentin toissijaisesta perustelusta, jonka mukaan AR-sopimuksen I.15.1.1 artikla on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, on lisäksi muistutettava, että tällaisen vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä oikeudenkäyntiaineistosta selvästi ilman, että tosiseikkoja ja todisteita on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen (tuomio 6.11.2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. komissio, komissio v. Scuola Elementare Maria Montessori ja komissio v. Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 86 kohta).

76 On riittävää todeta, ettei parlamentti ole esittänyt mitään sellaista, millä tällainen vääristyneellä tavalla huomioon ottaminen voitaisiin näyttää toteen, vaan se tyytyy kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen omaksuman tulkinnan, jota se kutsuu liian laajaksi. Kun otetaan huomioon tämän tuomion 66 ja 97 kohdassa selostettu vakiintunut oikeuskäytäntö, kyseinen perustelu on näin ollen jätettävä tutkimatta.

77 Edellä esitetyistä perusteluista seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on osittain hylättävä perusteettomana ja osittain jätettävä tutkimatta.

Toinen valitusperuste

– *Asianosaisten lausumat*

78 Toisessa valitusperusteessaan parlamentti väittää, että valituksenalaisen tuomion perustelut ovat ristiriitaiset, koska unionin yleinen tuomioistuin on kyseisen tuomion 78–89 kohdassa katsonut, ettei tulvan syy ole pätevä kriteeri sanan ”tulva” määrittämiseksi AR-sopimuksen osalta. Parlamentti väittää unionin yleisen tuomioistuimen tuomionsa 91–96 kohdassa virheellisesti omaksuneen Axa ym:iden kannan, jonka mukaan tulvat johtuvat vakuutettuun omaisuuteen nähden ulkopuolisista luonnonilmiöistä toisin kuin vesivahingot, jotka yleensä ovat vakuutussopimusten mukaan korvattavia vahinkoja.

79 Muut osapuolet pitävät näitä perusteluja perusteettomina.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

80 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomion perusteluista on käytävä selvästi ja yksiselitteisesti ilmi unionin yleisen tuomioistuimen päättely, jotta asianomaiset saavat tiedon ratkaisun syistä ja jotta unionin tuomioistuin voi tutkia tuomion lainmukaisuuden (tuomio 1.12.2016, Klement v. EUIPO, C-642/15 P, EU:C:2016:918, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kysymys siitä, ovatko unionin yleisen tuomioistuimen tuomion perustelut ristiriitaiset tai puutteelliset, on oikeuskysymys, minkä vuoksi siihen voidaan vedota muutoksenhaun yhteydessä (tuomio 4.3.2020, EUIPO v. Equivalenza Manufactory, C-328/18 P, EU:C:2020:156, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

81 Kuten tämän tuomion 70 kohdassa todetaan, unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 78–82 kohdassa päätynyt sanan ”tulva” yleiskielen mukaista merkitystä vastaavaan määritelmään, kun se ei ole löytänyt AR-sopimuksesta sellaista määritelmää, joka osoittaisi sopimuspuolten tarkoittaneen antaa sanalle tavallista suppeamman merkityksen.

82 Unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 83–89 kohdassa keskittynyt siihen asiayhteyteen, jossa sana ”tulva” sisällytettiin AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklaan. Se on tässä yhteydessä täsmentänyt kyseisen tuomion 85 kohdassa, että tulvalla voi olla monia syitä, ja tuomion 86 kohdassa, että tulva voi johtua eri syistä, kuten vesiuoman tulvimisesta yli äyräidensä, voimakkaista sateista, pohjaveden nousun aiheuttamasta pintavesimuodostuman tai pohjavesimuodostaman tulvimisesta tai rakennelman, kuten padon tai tulvapenkereen, murtumisesta. Unionin yleinen tuomioistuin on kyseisen tuomion 87 kohdassa päätellyt tästä, ettei ole mitään perusteltua syytä katsoa, että AR-sopimuksen I.15.1.1 artikla koskisi vain joitakin kaikista tulvien mahdollisista syistä ilman, että kyseisessä määräyksessä täsmennetään, mitä syitä se koskee. Koska tulvan käsitettä ei mitenkään määritellä sopimuksessa, on unionin yleisen tuomioistuimen mukaan katsottava, ettei kyseisen käsitteen alaa ole mitenkään rajoitettu.

83 Unionin yleinen tuomioistuin on saman tuomion 91–96 kohdassa katsonut lähinnä, että sen määrittämällä tulvan käsitteen tulkinnalla on mahdollista erotella tulva ja vesivahingot, sillä tulva johtuu vakuutettuun omaisuuteen nähden ulkoisesta luonnonilmiöstä riippumatta siitä, pidetäänkö tätä ilmiötä luonnonmullistuksena vai ei, mutta silloin kun on kyse vesivahingosta, kuten esimerkiksi putkirikosta, tätä ulkoista ilmiötä ei ole.

84 Toisin kuin parlamentti väittää, näitä perusteluja ei voida pitää ristiriitaisina. Unionin yleinen tuomioistuin on nimittäin valituksenalaisen tuomion 78–89 kohdassa ainoastaan muistuttanut, että tulvalla voi olla monia syitä, rajoittamatta niitä parlamentin esittämiin syihin, kun se sitä vastoin on saman tuomion 91–96 kohdassa erottanut tulvan käsitteen vesivahingon käsitteestä perustaen tämän erottelun siihen, onko vahinko aiheutunut vakuutettuun omaisuuteen nähden ulkoisesta ilmiöstä, eikä siihen, onko kyseinen ilmiö luonnollinen vai ei.

85 Näin ollen valituksenalaisen tuomion perustelujen ristiriitaisuuteen perustuvat parlamentin perustelut on hylättävä, koska ne perustuvat kyseisen tuomion virheelliseen tulkintaan.

86 Edellä esitetyistä perusteluista seuraa, että toinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste

– *Asianosaisten lausumat*

87 Kolmannessa valitusperusteessaan parlamentti arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on ottanut vääristyneellä tavalla huomioon asiantuntijalausuntoon sisältyneitä tärkeitä tosiseikkoja ja todisteita päättelyssään, joka on perustana johtopäätökselle, jonka mukaan KAD-rakennukselle aiheutuneet vahingot johtuivat tulvasta eikä työmaalle ominaisesta riskistä.

88 Parlamentin mukaan unionin yleinen tuomioistuin on ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 86, 89 ja 94 kohdassa vääristellyt parlamentin kantaa sanan ”tulva” tulkinnasta. Parlamentti väittää, ettei se, toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on todennut, ole lainkaan esittänyt, että kyseisellä sanalla tarkoitetaan vain vesiuoman tulvimisesta johtuvia tulvia eikä näin ollen voimakkaiden sateiden aiheuttamia tulvia.

89 Parlamentti väittää toiseksi unionin yleisen tuomioistuimen ottaneen tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla todetessaan valituksenalaisen tuomion 95 kohdassa, että sadevesien kertyminen rakenteilla olevan rakennuksen maanalaisiin osiin liittyi asiantuntijalausunnon toteamuksien mukaan siihen, että ”tämän merkittävän veden virtaaman johtaminen pois maanalaisen putkiston kautta oli mahdotonta”. Tältä osin parlamentti väittää, että asiantuntijalausunnossa todettiin, että vesi jäi rakennustyömaan tiloihin eikä sitä edes voitu johtaa maanalaiseen putkistojärjestelmään rakennustyömaalle ominaisten teknisten ongelmien ja erityisesti veden poistamiseen käytettävien pumppujen ohjelmointivirheen takia.

90 Parlamentti väittää kolmanneksi, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa vääristellyt sitä asiantuntijalausunnossa esitettyä toteamusta, jonka mukaan vahinko sattui, ”kun perusrakennetyöt olivat siinä tilassa, että niitä voitiin pitää lähes valmiina (kantava rakenne ja vesikatto)”, hylätäkseen parlamentin perustelut, joiden mukaan KAD-rakennus vaurioitui työmaalle ominaisen riskin takia, kun otetaan huomioon, että kyse oli rakenteilla olevasta rakennuksesta, jota ei ollut täysin suljettu ja suojattu sateelta. Parlamentin mukaan

asiantuntijalausunnossa, johon unionin yleinen tuomioistuin on tukeutunut, ei lainkaan todeta, että rakennuksen rakennustyöt olisivat olleet niin pitkällä, ettei rakennukseen enää kohdistunut rankkasateista johtuvien vesivahinkojen kaltaisia rakennustyömaan riskejä.

91 Muut osapuolet pitävät näitä perusteluja perusteettomina.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

92 Kuten tämän tuomion 75 kohdassa muistutetaan, vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä selvästi oikeudenkäyntiaineistosta ilman, että tosiseikkoja ja todisteita on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen.

93 Siltä osin kuin on ensinnäkin kyse parlamentin tulvan käsitteen laajuutta koskevan kannan väitetystä vääristelystä, on riittävää todeta, että vaikka oletettaisiin, että tämä vääristely näytettäisiin toteen, sillä ei kuitenkaan voitaisi saattaa kyseenalaiseksi unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 86, 89 ja 94 kohdassa tekemää kyseisen sanan tulkintaa. Näin ollen kyseiset perustelut on hylättävä tehottomina.

94 Siltä osin kuin on toiseksi kyse valituksenalaisen tuomion 95 kohtaa väitetysti rasittavasta vääristyneellä tavalla huomioon ottamisesta, on riittävää todeta, että unionin yleisen tuomioistuimen kyseisen tuomion 96 kohdassa tekemän päätelmän, jonka mukaan runsaiden sadevesien kertymisen kaltainen ilmiö on AR-sopimuksen I.15.1.1 artiklassa tarkoitettu tulva, kyseenalaistamiseksi ei riitä se seikka, jos se näytetään toteen, ettei asiantuntijalausunnossa mainita, että sadevesien poistaminen maanalaisen putkistojärjestelmän kautta olisi ollut mahdotonta.

95 Kyseisen tuomion 85–87 kohdasta nimittäin ilmenee erityisesti, ettei unionin yleisen tuomioistuimen sanasta ”tulva” tekemän tulkinnan kannalta ole merkitystä sillä, miksi kertynyttä vettä ei voitu johtaa pois.

96 Näin ollen myös ne perustelut, jotka perustuvat asiantuntijalausunnossa esitettyjen päätelmien huomioon ottamiseen vääristyneellä tavalla, on hylättävä tehottomina.

97 Siltä osin kuin parlamentti väittää unionin yleisen tuomioistuimen ottaneen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa vääristyneellä tavalla huomioon ne asiantuntijalausunnon toteamukset, joiden mukaan vahinko sattui, ”kun perusrakennetyöt olivat siinä tilassa, että niitä voitiin pitää lähes valmiina (kantava rakenne ja vesikatto)”, on kolmanneksi riittävää todeta, että parlamentti kyseenalaistaa ainoastaan unionin yleisen tuomioistuimen näistä toteamuksista tekemät tosiseikkoja koskevat päätelmät ja arvioinnit. Tämä kolmannen valitusperusteen osa on näin ollen jätettävä tutkimatta.

98 Edellä esitetystä seuraa, että kolmas valitusperuste on osittain hylättävä tehottomana ja osittain jätettävä tutkimatta.

99 Edellä esitetyt perustelut kokonaisuutena huomioon ottaen päävalitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Liitännäisvalitus

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

100 Parlamentti väittää, ettei liitännäisvalitusta voida tutkia, koska NN ei täytä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan toisessa kohdassa määrättyä edellytystä, jonka mukaan muutosta voivat hakea ”kaikki asianosaiset, joiden vaatimukset on kokonaan tai osittain hylätty”.

101 Lisäksi parlamentti väittää, että kun otetaan huomioon perussopimuksilla perustettu oikeussuojakeinojen järjestelmä, liitännäisvalituksen tekemistä unionin tuomioistuimeen ei voida sovittaa yhteen sen kanssa, että samanaikaisesti haetaan takaisinsaantia unionin yleiseltä tuomioistuimelta.

102 Parlamentti esittää ylimääräisenä väitteenä, että koska NN ei ole sellainen asianosainen, joka saa antaa unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitetun vastineen valitukseen, se ei myöskään saa tehdä liitännäisvalitusta, jonka voivat kyseisen työjärjestyksen 176 artiklan mukaan tehdä vain ”[kyseisen] työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitetut asianosaiset”.

103 NN puolestaan kiistää, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan toista kohtaa voidaan soveltaa liitännäisvalitukseen, koska liitännäisvalituksesta määrätään vain unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä. Kyseisen työjärjestyksen 176 artiklassa näet annetaan oikeus liitännäisvalituksen tekemiseen ”[kyseisen] työjärjestyksen 172 artiklassa” tarkoitetuille asianosaisille eli ”unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosai[sille], jo[iden] etujen mukaista on, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta”.

104 Tässä asiassa NN:n etujen mukaista on, että unionin yleisen tuomioistuimen sitä vastaan antama yksipuolinen tuomio kumotaan. Se seikka, että sen liitännäisvalitus koskee valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 3 kohtaa ja parlamentin päävalitus saman tuomiolauselman 2 ja 4 kohtaa, ei vaikuta siihen, voidaanko liitännäisvalitus tutkia, sillä liitännäisvalitus voi koskea unionin yleisen tuomioistuimen eri ratkaisua kuin päävalitus.

105 NN täsmentää lisäksi, että sen valituksenalaisesta tuomiosta tekemän takaisinsaantihakemuksen perusteet ovat erilaiset kuin sen liitännäisvalituksen perusteet, sillä ensiksi mainitut perusteet ovat yhteneviä Axa ym:iden ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien perusteiden kanssa ja viimeksi mainitut perustuvat unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 45 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 123 artiklan 3 kohdan rikkomiseen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

106 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklan ja 176 artiklan 1 kohdan nojalla liitännäisvalituksen tekeminen edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä eli sen, että liitännäisvalituksen tekijä on ”unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen”, ja sen, että hänen etujensa ”mukaista on, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta”.

107 Kyseisen työjärjestyksen 176 artiklan 2 kohdan ja 178 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan liitännäisvalitus on tehtävä eri asiakirjassa kuin vastine valitukseen ja siinä on vaadittava unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun kumoamista kokonaan tai osittain ja nojauduttava oikeudellisiin perusteisiin ja perusteluihin, jotka poikkeavat vastineessa esitetyistä perusteista ja perusteluista (ks. vastaavasti tuomio 14.9.2023, Land Rheinland-Pfalz v. Deutsche Lufthansa, C-466/21 P, EU:C:2023:666, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

108 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että tämän tuomion 106 ja 107 kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät. Yhtäältä NN on unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitettu asianosainen, jolla on oikeus vastineen antamiseen, kuten tämän tuomion 58 ja 59 kohdasta ilmenee. Toisaalta NN on tehnyt liitännäisvalituksen eri asiakirjassa kuin vastineen ja noudattanut kyseisen työjärjestyksen 176 artiklan 1 kohdan mukaista määräaikaa. Kyseisessä liitännäisvalituksessa, jossa vaaditaan valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 3 kohdan kumoamista, vedotaan työjärjestyksen 178 artiklan 3 kohdan mukaisesti eri perusteisiin ja perusteluihin kuin vastineessa, jonka NN on antanut parlamentin tekemään päävalitukseen, joka koskee tuomiolauselman 2 ja 4 kohtaa.

109 On kuitenkin riidatonta, että NN on samanaikaisesti tehnyt unionin yleiselle tuomioistuimelle sen työjärjestyksen 166 artiklassa tarkoitetun takaisinsaantihakemuksen, jossa se myös vaatii sen osalta yksipuolisena tuomiona annetun valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 3 kohdan kumoamista.

110 Kuten tämän tuomion 39 kohdassa todetaan, unionin tuomioistuin on jo katsonut, että koska asia tulee uudelleen vireille unionin yleisessä tuomioistuimessa vastaamatta jättäneen asianosaisen sille tekemällä takaisinsaantihakemuksella, yksipuolista tuomiota, johon on haettu takaisinsaantia, ei voida pitää Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklassa tarkoitettuna lopullisena ratkaisuna eikä siitä tehtyä valitusta siten voida tutkia (ks. vastaavasti tuomio 18.1.2024, Eulex Kosovo v. SC, C-785/22 P, EU:C:2024:52, 31 ja 32 kohta).

111 Tämän oikeuskäytännön on samasta syystä katsottava koskevan myös tilannetta, jossa unionin yleisessä tuomioistuimessa on ollut monta vastaajaa, joista se, joka on jättänyt antamatta kirjallisen vastineen, on hakenut takaisinsaantia annettuun tuomioon. Tässä tilanteessa takaisinsaantimenettelystä seuraa, että asia tulee uudelleen vireille niiden unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun tuomiolauselman kohtien osalta, joita kyseinen menettely koskee, joten kyseistä ratkaisua ei voida pitää Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuna lopullisena ratkaisuna näiden kohtien osalta, kuten julkisasiamies on 18.1.2024 antamansa ratkaisuehdotuksen 116 kohdassa todennut.

112 Näin ollen NN:n tekemä liitännäisvalitus on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

113 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valitusmenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

114 Koska NN:n on hävinnyt liitännäisvalitusasian ja koska parlamentti on vaatinut, että NN velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, NN on velvoitettava korvaamaan liitännäisvalituksesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut. Koska Axa ym. ja NN eivät sitä vastoin ole

vaatineet, että parlamentti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska parlamentti on hävinnyt päävalitusasian, on päätettävä, että asianosaiset vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Päävalitus ja liitännäisvalitus hylätään.**

2) **Euroopan parlamentti, Axa Assurances Luxembourg SA, Bâloise Assurances Luxembourg SA ja La Luxembourgeoise SA sekä Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV vastaavat itse päävalituksesta aiheutuneista oikeudenkäyntikuluistaan.**

3) **Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV velvoitetaan korvaamaan liitännäisvalituksesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset